

Cirkulärnr: 1999:3
Diariernr: 1999/0033
Handläggare: Margareta Erman
Sektion/Enhet: Sektionen för Socialtjänst
Datum: 1999-01-11
Mottagare: Äldreomsorg
Handikappomsorg
Rubrik: Översyn av taxor och avgifter med anledning av ändringar i 35 § socialtjänstlagen

1999-01-11

Sektionen för Socialtjänst
Margareta Erman

Äldreomsorg
Handikappomsorg

Översyn av taxor och avgifter med anledning av ändringar i 35 § socialtjänstlagen

Svenska Kommunförbundet får härmed erinra kommunerna om konsekvenserna av den ändrade lydelsen i socialtjänstlagens 35 § som trädde i kraft den 1 januari 1999.

I cirkulär 1998:104 "Äldrepropositionen – en Nationell handlingsplan för äldrepolitiken" (prop. 1998:113) har allmän information tidigare lämnats

Till grund för lagändringen ligger propositionen "Nationell handlingsplan för äldrepolitiken" prop. 1997/98:113 samt socialutskottets betänkande 1997/98: SoU 24 med samma namn.

35 §

För familjerådgivning, hemtjänst, verksamhet för barn och ungdom enligt 12 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, sådant boende som avses i 20 § andra stycket eller 21 § tredje stycket eller annan liknande social tjänst får kommunen ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

Avgifter för hemtjänst får inte, tillsammans med avgifter som avses i 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), uppgå till så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov, boendekostnad och andra normala levnadskostnader. När avgifterna fastställs skall kommunen försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Lag (1998:855)

Översyn av taxor och avgifter

Lagändringen innebär att kommunerna kan behöva se över sina taxor så att dessa svarar mot lagens bestämmelser. Ändringen innebär att det fr.o.m. den 1 januari 1999, inte får tas ut högre avgifter än att den enskilde förbehålls tillräckliga medel på det sätt som framgår av lagen.

Förbehållsbelopp

Av lagens förarbeten framgår att kommunen skall se till att avgifter för hemtjänst, tillsammans med vårdavgifter enligt HSL 26 § tredje stycket, inte uppgår till så stort belopp att den enskilde inte har kvar tillräckligt med pengar för personliga behov, boendekostnader och andra normala levnadskostnader.

Ändringen innebär ett förtydligande av att regeln om förbehållsbelopp gäller oavsett om den enskilde bor i eget boende eller i ett boende med särskild service. Den som bor kvar i eget boende har andra och högre levnadskostnader än den som bor i ett boende med heldygnsvård.

Boendekostnader

Ordet boende har byts ut mot boendekostnad och har flyttats för att markera att det inte är fråga om en avgift för boende utan en kostnad för boende, som kan vara hyra, bostadsrättsavgift eller kostnader för egnahemsboende.

Andra normala levnadskostnader

Med tillägget "*och andra normala levnadskostnader*" tydliggörs att förbehållsbeloppet skall omfatta även andra kostnader än de rent personliga och de som inte ombesörjs av kommunen. Exempel på sådana kostnader är privat utförd städning, hemhandling, snöskottning, fotvård, tandvård, läkarvård och medicin.

Hemtjänst

Uttrycket hjälp i hemmet, service och omvårdnad har ersatts med ordet hemtjänst, men innebär i sak ingen förändring.

Make/maka eller samboendes ekonomi

Kommunen är också skyldig att se till att make/maka eller samboende person, vilka har gemensam ekonomi, inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation på grund av att omsorgstagaren har ett stort hjälpbehov.

Bestämmelsen tar sikte på sådana situationer där omsorgstagaren är den som har den högsta inkomsten. Även när den ena parten flyttar till en särskild boendeform skall det vara ekonomiskt möjligt för den andra att bo kvar i den tidigare gemensamma bostaden utan att drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Obligatorisk skyldighet att jämka avgiften

En förutsättning för att jämkning skall kunna ske är att kommunen får kännedom om behov och situationer som gör att avgiften bör jämkas. Den enskilde måste bidra med erforderlig information, men kommunen kan inte helt överlåta på den enskildes initiativ att jämkning kommer till stånd. Kommunen har därför ansvar för att utreda om avgiften behöver jämkas, dvs. sättas ned, med hänsyn till omsorgstagarens och/eller den kvarboende partens behov. (prop. sid. 80, 121).

Beslut

Beslut skall fattas om den enskildes avgift. Kommunens avgiftsbeslut överklagas med laglighetsprövning enligt 10 kapitlet kommunallagen.

I cirkulär 1997:58 " Avgifter för äldre- och handikappomsorg – vissa rättsliga frågor" finns en närmare genomgång om vad som gäller i fråga om bl.a. överklagande.

Boende- och avgiftsutredningen

En särskild utredare har till uppgift att bl.a. analysera frågor om avgifter för äldres vård och omsorg.

Utredningen beräknas vara slutförd vid mars månads utgång 1999.

Frågor i anledning av detta cirkulär besvaras av Boel Callermo tel 08- 772 43 27 och Margareta Erman tel 08- 772 43 23.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för äldreomsorg och sjukvård

Ulla Åhs